

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bermentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petty sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

B. Kemény Kálmán főispán székfoglalása

— június hó 8-án. —

Ragyogó fényes nap kedvezett az ünnepélynek, melyre a megye minden részéből nagy közönség gyűlt össze. A megyeház nagyterme szűk volt ez alkalomra és a roppant hőség miatt alig lehetett nyugodtan maradni. Fél 11 óra előtt lépett be Csató János kir. tan. alispán díszmagyar öltözetben s a közönség éljenzései között indítványozá, hogy Barcs Ferenc nagyprepost vezetése alatt egy díszes küldöttség kérje fel főispán ő méltóságát a megjelenésre. — Nehány pillanat múlva fokozott erőssé váló éljenzés jelzé az ünnepély kezdetét s midőn ő mlga vörös hársorny díszruhában megjelent a küldöttség kíséretében, soká tartó zajos éljenzés hangzott föl a teremben is. Rövid szavakkal jelzé ő mlga kinevezését s a rendkívüli gyűlés czélját, mire a főispáni kinevezésről értesítő befügyminiszteri leirat felolvasatván, azután főispán ur Török Bertalan főjegyző előolvasása után letevé a régi modoru esküt. — A sürü éljenzés elhangzása után következő, sok tekintetben figyelemre méltó beszédet tartá ő méltósága:

Most, midőn Ő cs. és Apostoli királyi felsége legmagasabb elhatározása, és az alkotmányos miniszter bizalma folytán Alsó-Fehérmegye kormányzatát átvettem, megrallom, bizonyos nemét az elfogultságnak érzem, mely különböző okokra visszavihető.

Főispánná lett kinevezésemet egy gyászos esemény előzte meg: főispán. mlt. Zeyk Károly szeretve tisztelt bátyám halála. Nekem mint rokonának, nem juthatott azon szerep, hogy az ő érdemeit mind elősoroljam és méltóan, nem is értek magamban elég szónoki hivatottságot, de azért nem mellőzhetem szívem sugallatát követve, pár szóval megemlékezni azon férfiról, kinek egész multja és áldásos működése egybeforrt e megye felszázados történetével, és csak azon időben nem volt e megyének lakója és terekeny vezértagja, mikor az ország érdekében, több ízben mint képviselőt és államtitkárt, fontos politikai szerepe távol tartá meggyéjét.

A 48. előtti korszaknak azon férfiai között, kik e megyében a liberális eszmék és korszerű haladás harcsozai voltak, — ő az utolsó, a kit körünkből a halál elragadt.

Ezen megyének, mely akkor Erdélyben vezérszerpet vitt, nagy emberei, Kemény Dénes, Kemény István, Szász Károly és mások mind ő előtte, — mégtörve a politikai küzdelmek által, — szálltak a sirba; ha gondolatban ezen férfiak tehetségét és erényeit tekintem, nem csoda, hogy az elfogultság egy nemével lépek e megye kormányzata élére. Jelezni kívánom, hogy e megyegyűlésnek a főispáni eskü letételén és székfoglalón kívül lesz még egy tárgya, t. i.: örömmel vettem a nagyságos alispán urtól azon bejelentést, miszerint egy indítványt fog előadni, melynek értelmében Alsó-Fehérmegye volt főispánja, Zeyk Károly ő méltósága halála feletti őszinte fájdalomnak óhajtván kifejezést adni, őzv. Zeyk Károlyné, br. Kemény Judit ő méltóságának egy részvétiratot lesz e megye által küldendő.

Azon nagy érdeklődés és szives fogadtatás, melyben engem részesítettek, kissé zavarba hoz, mert azt kérdem telnül meg alkalom nem volt, és így azt csak előlegnek tekinthetem, mit ezután kell munkával és kitartással viszonznom.

E megyében magamat idegennek nem tekinthetem, mert családom és elődeim itt éltek és működtek; hazafi példájuk mindig buzdítólag hatott rám, s most e környezetben, e megyében, a hol ők nem egy példáját adták a hazaszeretnek és kötelesség érzetből eredő áldozatkészségnek egy a csatamezőn, mint a politikai küzdelmek között is, követendő példájuk még közvetlenebbül hat reám, a ki ily érzelmekekkel jó egy megyébe, az idegennek nem tekinthetetik.

Azonban bármennyire örülök, hogy azon megszakadt fonál, mely elődeimet egészen atyáimig le e megyéhez fűzte, a mai nap személyemre nézve is megújult, mint minden földi örömben, ugy ebbe is vegyül egy öröme sepp és ez azon fájdalomérzet, hogy eddigi működési teremtlől; megymélt és választókerületemtől válnom kell; azon meggyétől kell válnom, melyben korá ifjuságom óta igyekeztem a közérdeket szolgálni, a hol számos a jóbarátom, kevés az ellenségem: válnom kellett a képviselői állástól és barátaitól; bucsut kelle vennem azon kerülettől, mely ismételen egyhangulag választott képviselővé. Ugy hiszem: ezen fájdalmas emlékeket könnyebben fogom hordani, ha a mindennapi érintkezés, melybe Alsó-Fehérmegye közön

ségével mátol fogva lépek, köztünk a becslés és szeretet kötelékeit örögbitendik.

Főispáni állomásomat igen komolyan veszem, tudom mivel tartozom a magyar államnak, tudom mennyire nehéz feladat a multakban oly sokat szenvedett megye és városai anyagi és szellemi emelkedését előmozdítani, de mind ezen feladatok nem riasztanak vissza. Mig ezen helyen leszek mindig követni fogom lelkiismeretem szavát, és szem elől nem tévesztendem Szent István koronája érdekeit, jogait. Igérem, hivatalos téren elleneszen vagy rokonszenz vezérelni nem fog, csak is az igazság és közérdek.

Mindezen kitűzött czélok csak azon esetben érhetők el, ha az igen tisztelt megye bizottsága és tisztikara tölem támogatását meg nem vonja; csak a megye irányadó egyénei közreműködésével lehetséges a haladás ugy az anyagi, mint szellemi téren; elleuesetben a haladás lehetetlen, sőt esetleg hanyatlás áll be. Meg vagyok győződve, hogy a tisztelt bizottság minden egyes tagja nem kimélve fáradságot, áldozatkészséggel fog kitűzött czéljaim elérésében támogatni.

Szólok egy pár szót az ugynevezett nemzetiségi kérdésről, mely ezen megyében is mint minden vegyes ajku megyében port ver fel. Az államnak álláspontja az alkotmányos törvényekben körül van írva, nekem mint főispánnak e tekintetben kötelességem azokat tiszteltem tartani. Továbbá kötelességem odahatni, hogy a nemzetiségek közötti jó egyetértés senki által politikai, vagy pártczélokért meg ne zavartassék, kötelességem lehető világosan megértetni a metalan félrevezetettekkel, hogy a magyar állam minden polgára, bármely nyelvet beszéljen, egyéneknk a törvény előtt egyenlő, de kötelességei is ugyanazok: hűségre köteles a koronázott magyar király iránt, köteles a hazát vérevel és adójával védni, ha ezen kötelességeit, mint ahogy egy magyar honpolgárhoz illik, örömmel és odaadással teljesíti, akkor a magyar állam védő szárnyai alatt teljes szabadságot és egyenlő atyai pártolást nyer mindenki, vallás és nemzetiségi különbség nélkül.

A vagyonosodás és minden szellemi fejlődésnek két fő éltető eleme a jó közlekedési eszközök, vasut, uthalózát és népnevelés. Mint régi megyei ember szeretem ezen tapasztalatot és nem habozom kimondani, hogy egy vidék, sőt egyes falu, ha meg van fosztva a civilisatio ezen két

TÁRCZA.

A hét város adelantadója.

— Angolul írta: WASHINGTON IRVING. —

Fordította: V. D. (Folytatás. 3.)

Másnap felszedék a horgonyt és a hajók a tájon leindulának a sik tenger felé. A kanári szigetek felé vevék utjukat. Amint ama sziget közelébe értek, nagy zivatar keletkezék. Don Fernandó elveszté szemei elől másik hajóját, több nap és éjen át a felzudult elem játékának volt hajója kitevé. A sötét fellegek egyszerre csak eloszlanak, mint valamely nehéz függönyt egy húzódt el az ég azurjából, és a leáldozó nap egy szép hegyesucos szigetet aranyozott be sugarival. A matrózok szeméiket törülgetve csodálkozó tekintettel szemlélgeték ezt a zivatar és a hullám legmélyebb sötétéből előteremtett szigetet. Előttök egy élénk táj álla teljes pompájában, városaival, falvaival, várai és erődjeivel, melynek partjait a most lecsendesült tenger csókodosa. A tengerparttól körülbelöl egy órányi távolságra látszék egy pompás város magas talakkal és tornyokkal, magasan felette kiemelkedék egy erőd, mely ennek védelmül szolgálta. Majd valami jármű látszék feljök közeledni. Ez államsajkának tűnt fel, mert igen gazdag metszésekkel, gondosan gazdag aranyozással volt ellátva, egy zászló a szent kereszt jelvénnel lengett azon. Tizenhat evező foglalt helyet rajta, kik egy rendes ütemű spanyol dalt dailának. A kormányos mellett ült egy lovag pompás régi szabasu öltönyben, fején nagy főveg, a melyről nagy fekete toll lógott alá.

A mint a sajka a hajóhoz ért, a lovag előlépett; ez egy nagy sovány férfi volt, hosszú spanyol arcczal, büszke komolyság vonult végig rajta. Bajusza gondolva, majdnem fülíg ért, szakálla nagy pontossággal kétfelé fésülve, leért nyakfodrára; kéztünye is volt, mely egész könyökig ért s baloldalán lógott egy széles markolású hosszú toledői kard.

Don Fernandót nevé szolítá és ő-kasztíliai udvariassággal üdvözlé.

Don Fernandó elbámult, hogy őt egy idegen országban, egy egészen ismeretlen ember nevé szolítja. Mihelyt bámulatából feléledott, kérdé, hogy miféle országban van tulajdonképen jelenleg?

— A hét város szigetén, — volt a válasz.

Tehát való lenne-e ez, a zivatar őt épen azon szigetre hajtá, mely vágyainak netovábbja volt? És igazán a szomszéd kikötőben horgonyt vetett és Don Fernandónak, ugyszintén hajójainak megérkezését bejelenté, aki azért jöne, hogy ezen országot az összes keresztényességgel összeköttesse hozza. Az egész sziget — mondá a lovag — megünnepelné e nagy eseményt és csak az ő megérkezését várja, hogy a Portugal koronának hűséget esküjön és őt mint a hét város adelantadóját üdvözölje. Estére az alkadnál, vagyis a kormányzónál nagy ünnepély rendeztetik, aki a hajó megérkezését tudva, főkamarsát az államsajkával elibe küldé, hogy a leendő adelantadót az estélyre meghívja.

Don Fernandó azt hívé hogy álmodik. Kétkedő tekintettel méregeté a főkamarsát, a ki miután küldetésének czélját kijelenté, hallgatagul, méltóságának teljes érzetében álla előtte, kezével bajuszát egyengetve, büszkén, de tisztelgetteljesen néze Don Fernandó szemébe.

Lehetetlen volt egy oly komoly és oly ünnepelt nemes szavainak hitelt nem adni.

Az ifju adelantadó legjobb öltönyét vevé fel. Saját hajójával és embereivel inkább ment volna, hanem a főkamarsát az államsajkát rendelkezésre felajánlá és hozzá tette, hogy az estély után ő ismét vissza fogja kísérni hajójához, hogy másnap ünnepélyes bevonulását egész fénylen megtehesse a kikötőbe. Ő tehát a sajkába lépett. A főkamarsá vele szembe foglalt helyet, az evezők elővevők evezőiket és ismét elkezdék egyöntetű spanyol dalaikat.

Az éj beáll, mielőtt a folyóba értek, a melynél a hajó horgonyt vetett, egy szikla mellett kanyarodtak, a

melyen egy erős torony álla; abban a pillanatban midőn előhaladának, a torony előtt álló örök „ki vagy“ kérdő szóval üdvözlék.

— A hét város adelantadója — lön a válasz.

— Isten hozta! Előre!!

A mint a kikötőbe eveztek, egy igen régi módon szerelt gálya előtt haladának el, alabárdos fegyveresek állának őrt a fedélzeten.

— Ki vagy? hangzék ismét.

— A hét város adelantadója, lön újból a válasz.

— Isten hozta! Előre!!

Egy széles kölépeső elé eveztek, a mely két kőtorony között a városnak a tengerre nyíló kapuja volt. A főkamarsát kopogtatott az ajtón és kéré a bebocsátást. Egy régi formájú aczél sisakos őr tekintett ki és kérdé:

— Ki vagy?

— A hét város adelantadója, válaszolék.

Az ajtó sarkában uykorogva lassan feltárult.

Beléptek és két sor gyalog katonaság között haladtak végig, ezek mind mellvértesek és aczélos fővegűek voltak, régi alabárdal, csákiannyal, harczárdal, arczuk napbarnított volt és fegyvereiknél nem látszottak idősebbeknek. A mint Fernandó közöttük elhaladt, némán, hallgatagul, harezias módon üdvözölék őt. A város ünnepélyesen kivilágtattott, ugy hogy a komoly ünnepélyesség, a mely építéseikben kitűnő vala, még annál inkább szembe ötlött. A fővezékon örömtűzek égtek, körülötte csoportok állának, mely Don Fernandót önkénytelenül a lissaboni álarozos estélyekre emlékezteté. Magok a hölgyek, kik az erkélyeken foglalának helyet, mely szönyegekkel gazdagon volt beagatva, inkább felöltözöttet babokhoz hasonlítottak, mint hus és vérből alkotott lényekhez. Egyszóval a városban mindenben, a merre a főkamarsát vezeté, az elmúlt századok nyoma látszék és ugy tűnt fel előtte, mintha az idő ott hátramaradott volna. Mindamelllett mondogatá Don Fernandó: valóban nem csodálkozom, hogy a hét város szigete több századok lefolyása óta többi világrésszel érintkezés nélkül maradt, nem-e természetes tehát, hogy a bent lakók őseik viseletét, szokásait egész napjainkig megtarták?

eszközétől, csak pangásra és senyvedésre van kárthatva, előre nem mehet. — Miután ez erős meggyőződés, új állásomban törekedni fogok ezen két irányban hatni. Igaz, hogy mint minden komoly és nemesak látszólagos siker, úgy ezen uton felmutatható sikerek is csak későn mutatkoznak, de annálval biztosabban és maradandóbban. E tekintetben e megye szerencsésnek mondható, mert két irányban szeli vasut s majdnem bogpontja az erd. vasutaknak. Országos utai és vicinális utai számosak; annál könnyebb munka az úthálózatok, hogy úgy fejezzem ki magamat, teljes betetőzése.

Minden megyében, úgy nálunk is, sok a teendő és ha a gyorsan haladó korrall lépést akarunk tartani, nem elég, hogy az anyagi és szellemi téren már elért eredményeket fentartsuk, biztosítsuk is fejlődésüket, mert megállapodni egyértelmű a hanyatlással.

Nem kívánom ezúttal részletezni a teendőket, minden nap meghozandja azok terhét és akkor lesz alkalom nemcsak szóval, hanem tettel bizonyítani, hogy mindnyájan készek vagyunk a hazáért és e megye javáért munkálkodni és fáradni.

Mielőtt szavaimat bevégzem, még egyszer kérem, ajándékozzanak meg becses pártólásunkkal és barátságukkal!

A főispán többször tetszéssel kísért beszédét hosszas eljénzés követte s midőn az élénk zaj kissé lecsendesült, Török Bertalan főjegyző a következő beszédet intézte a főispánhoz:

Méltóságos főispán ur!

Ő császári és apostoli királyi felsége, legkegyelmesebb urunk, felelős magyar kormányunk ajánlatára, Méltóságodat nevezvén ki megyénk főispánjává, — ünnepélyesen letett esküjének meghallgatása után, — az ősi szokáshoz híven köszöntöm méltóságodat Alsófehérmegye közönsége nevében.

Az előtűnk elhangzott esküben két irányban tett fogadást méltóságod: hűséggel és hódolattal kötelezte le magát felséges királyunk irányában, s erős hittel fogadta, hogy megtartja s megőrizi Magyarország törvényeit.

A felületes szemlélő előtt úgy tűnhetik fel, hogy Méltóságod az egyszerű hivatalos kötelességet teljesítette ez eskü letételével; — ámde mi őszinte szívvel meg vagyunk győződve, hogy lelke mély érzeményét fejezték ki szavai, hiszen nyilvános mulja, tapasztalatokban gazdag életének tényei ékesszólóan bizonyítják, hogy mi a legszentebb a közélet igaz férfja, Méltóságod előtt: az a mi mindnyájunkat egy nevezettségbe forraszt, a király iránti tántoríthatatlan s a haza iránti végtelen szeretet, kimeríthetetlen áldozatkészség!

Méltóságod tizedik azon nemes férfiak sorában, kiket a fejedelmi kegy e század 85 évének folyamán alatt Alsófehérmegye főispáni székére ültetett.

Vissza száll gondolatom a multa s nem találok időt megyénk történetében, mely alatt a békés pihenés, a fáradságos munka gyümölcsének megérdemelt élvezetése lehető lett volna.

Gróf Haller István főispánságát a napoleoni háborúk és a nemesi felkelés zaja töltötte be, majd a szomorú pénzválság verte le a kedélyeket, úgy hogy e megyeház falai is csak évek hosszú sora múlva készülhettek el.

A kiváló tiszteletben részesült nagy tehetségű gróf Bethlen Imre a rendezés nagy munkáját be sem végezhette s már más megye főispáni székébe ment át.

Czirják Dénes és báró Bánffy Miklós főispánsága alatt folytak ama híres politikai ütközetek, melyek a mai alkotmányos kor intézményeit létrehozó szabadelvűség győzelmeivel végződtek.

Báró Kemény István főispánsága a forradalom szomorú idejére esik, s utána bekövetkezett a kor, midőn a honfi — a költő szerint — „szertengett s nem léle honját e hazában.”

Pogány György szedé össze a szétszort romokat s az ő vezetése alatt lett megvetve az új megye alapja és szervezete.

Zeyk Károlynak, Méltóságod halás emlékülünkben levő elődjének folytonos munkásságát igénylő a többször változott közigazgatás formáinak viszonyaink közé való beillesztése.

A közbeeső rövid időközök b. Kemény Simonnak, Méltóságod boldog emlékü nagyatyjának administratorsága és gróf Lázár Benedeknek sajátos körülményeket jelző főispánsága töltötte be — és ime ma elérkeztünk egy újabb korszak kezdetéhez, melynek Méltóságod van hivatva megadni méltó jellegét.

Kiváló férfi erejéhez, ernyedetlen munkakedvéhez, nemes buzgalomhoz méltó feladat az, mely Méltóságodra a közigazgatás, a közigazgatás s a társadalom életének széles körű mezején vár. — Am arra, hogy mit, mikor és hogyan tegyen, saját bölcs belátásán, gazdag tapasztalatain kívül egy megragadó példa legszebben utalja.

Ma, e fényes alkalommal egy napon, ünnepelhetjük meg felséges urunk királyunk megkoronázásának 18-ik évfordulóját. — Magyarország történelmének legkimagaslóbb pontját képezi e nap eseménye, mely a felséges uralkodó s a magyar nemzet őszinte kibékülésének megpecsételése volt, de diadalnapját képező egyszersmind az igazságnak, a törvény erejébe vetett törhetetlen bizalomnak is. És e naptól fogva felséges királyunkba fekteti bizal-

mát minden hű hazafi, és az ő törvénytisztelése, népei iránti szeretete, páratlan munkaképessége nyújtja a legszébb, legkiválóbb példát mindnyájunknak.

Méltóságos főispán ur! meglehet, — adja Isten úgy legyen! — hogy elteltek azok az idők, midőn a választott népek fogságból visszatért férfiaihoz hasonlóan nem kell egyik kezünkben védő fegyvert tartanunk, míg a másikkal felépítjük a magyar állam, a magyar társadalom azon nagy templomát, melynek oltáránál mindnyájan, vallás- és nemzetiség különbség nélkül, lelkünk egyetértésével, szívünk melegével áldozhatunk.

De bármiként változzék a jövő, mi biztosítjuk méltóságodat, hogy Alsófehérmegye közönsége az egyetértés hatalmas erejével kész követni Méltóságodat a hazafiság, törvényesség és méltányosság elveit tartva szemelőtt mindazon törekvéseiben, melyek, teljesen meg vagyunk győződve, szeretet hazánk javára, megyénk szellemi és anyagi haladásának előmozdítására lesznek irányozva.

Ezen biztos reményben tiszteletteljes rokonszervvel üdvözlöm a megye közönsége nevében méltóságodat, mint szeretett megyénk főispánját. Eljen sokáig!

A megye bizottsága ismételve felhangzó eljénzéssel fejezte ki üdvözlését ő méltósága irányában s azután egy kegyelet kötelességet teljesített, midőn a kir. tanácsos alispán urnak az elhunyt életét és tevékenységét szép szavakkal méltató beszéde után elhatározá, hogy néhai Zeyk Károly főispán emléket és érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítvén, részvétének kifejezésül az elhunyt özvegye: b. Kemény Judith ő nagyságához részvétiratot intéz. — A részvétiratot a megyei főjegyző felolvastván, a következő szövegben elfogadatot:

Méltóságos Bárónő!

Azon mely részvét, mely megyénk közönségének minden tagjában a köztisztület osztatlan érzelmeivel környezett nagyérdemű főispánja: néhai zeykfalvi Zeyk Károly ő mlgának elhunytá folytán felkelt, arra indítja, hogy most, midőn alkotmányos életünk egyik legszebb ünnepét közgyűlésileg megünnepeljük, szenteljünk kegyeletos megemlékezéssel néhány őszinte könyvespelt az elhunyt kitünő férfinak.

Tíz éven keresztül voltak szerencsések miénknek vallhatni azt, ki megyénket tekintő szülőföldének, politikai iskolája színterének, férfi munkálkodása helyének. Ő, ki az alkotmányos élet intézményeire oly sokat küzdött, méltó közbejárás között léptető életbe köztűntünk annak újabb vívmányait és intézményeit, s példás munkássággal fáradozott mindazon, mi e sok viszontagságot ért megye közjávána emelésére s az egyetértés fokozására, szilárdítására vezethetett.

Magyánk földje nyújt végső pihenést az élet küzdelmeiben elfáradt vándornak, — ohajtása szerint. Am a nyugodalom esendes helyére boruló rögök nem zárják el a testtel együtt azon szellemet is, mely tevékenységében élénk, derült fényt áraszt az őt környezőkké lelkébe, emlékének fennmaradó, élő hatást biztosított mindnyájunk szívében.

Fogadja mlgs bárónő fájdalomában a mi fájdalomunk és részvétünk őszinte kifejezését, melyet nagyontisztelt családjá tagjainak is tudomására hozni méltóztatassék.

Fogadja mély tiszteletünket, melylyel maradunk a Mlgs Bárónőnek.

Alsó-Fehérmegye törvényhatósági bizottságának N. Enyeden, 1885. évi június hó 8-án tartott rendkívüli közgyűléséből.

Miután a jegyzőkönyv megállapított s hitelesített, a gyűlés általános eljénzés között eloszlott, — azonban a megyei tisztikar, Barcs Ferencz nagyprepost vezetése alatt a róm. kath. papság, azután Tókos espressel a gyulafehérvári ev. ref. egyházmegye, majd Moldován János canonok és Pap Máté Simeon személyeiben a balázsfalvi érsekségi káptalan képvisellete és még számosan tisztelegtek ő méltóságánál.

Általában ki kell emelnünk azon nagy érdeklődést és bizalomteljes magatartást, mely ő mlga személye iránt nyilvánult, melyből bizton meríthet ő mlga a köztűntünk levő egyetértésre következtetést és azon reményt, hogy minden lépése, mely megyénk közjávára lesz intézve, a legteljesebb megalégedést fogja felkelteni.

A banquette.

Mintegy 300-an voltunk ő mlga vendégei. Ennyi közönséget még nem fogadott be a régi városház nagyterme s mellékszobái. Ha oly nagy meleg nem lankasztotta volna el a közönséget, az így is nagy élénkség még derültebb lett volna. Körünkben rég nem látott vendégeket hozott az ünnepélyes alkalom össze. Így pl. itt láthattuk Béli Gergelyt, b. Kemény György főispánt, Teleky Domokost, gr. Teleky Gusztávot, dr. Dárday Sándort, Lukács Lászlót, Pogány Károly képviselőket, Rádiger Béla főjegyzőt, Moldován kir. tanfelügyelőt, Nesselfeld Miklós v. tanácsost, Tóth Mózes ev. ref. lelkészt, Mészáros István felvinczi polgármestert Torda-Aranyosmegyéből stb. Az ebéd s a rendezés viszonyaink között kielégítő volt.

A nagyszámú toastok tartalmát lapunk szük köre miatt nem közölhetjük mind; elég legyen megemlíteni, hogy miután főispán ő mlga ő felségekre üritette poharát, a nagyságos kir. tanácsos alispán mondott igen talp-

raesett köszöntőt ő mlgára. — B. Kemény Endre humoros beszédben éltette az alispánt, utána dr. Dárday S. mondott jeles toastot Tisza Kálmánra, Zeyk József pedig a kormányra. Kovács Gyula Bély Gergelyt, ezen kitünő székely főnemes urat, Makkai Domokos pedig a honvédséget éltette. Török Bertalan b. Kemény Györgyöt, a mai ünnepély legboldogabb emberét mint főispánt és atyát köszönté, Balázs József pedig Sz.-Régen vidéke nevében üdvözlé a körükből eltávozott mlgs főispán urat. Dr. Kovács Ödön Zeyk Józsefet, a közművelődési egyletnek megyénkben fardhatatlan s áldozatkész elnökét, Váro Ferencz Barcs Ferencz nagyprepostot s a cath. clerust, id. Gáspár János az érsekség képviselőit, b. Kemény Gejza a kir. mérnököt éltették. Szép jelenet volt, midőn báró Kemény György főispán felállott s a következő toastot mondá:

Méltóságos főispán ur! Nem az atya szól fiahoz, hanem a magyar állam egyik legidősebb főispánja üdvözlé méltóságodat, mint legifjabb kartársát, mint a szomszéd Alsófehérmegye törvényhatóságának főispánját.

Nekem Alsófehérmegye volt bölcsöm. Gyermekekkorom boldog éveit e városban töltöttem. Tanulmányaimat a nagyenyedi Bethlen-főtanodában végeztem, később lelejtethetetlen néhai báró Kemény Dénes és Szász Károly óriási szellemének befolyása. Alsófehérmegye értelmiségének hazafias magatartása adta meg nekem azon politikai irányt, melyet tántoríthatatlanul követtem és fogok követni.

Ezek előrebocsátása után fogadjon el a fiu az a pá tól néhány tanácsot:

1. Haladjál azon az uton, melyen őseid haladtak, támogasd azt a józan politikát, melyet őseid annyi áldozattal követtek, támogattak.

2. Legyél emberbecsülő, munkás, mások iránt elnéző, de magad iránt szigorú.

3. Becsüld meg Alsófehérmegyeének tiszteletreméltó intelligenciáját, melyel kezdet fogva okvetetlen fenn fogod tartani, fejleszteni fogod Alsófehérmegyében azon szép és jó egyetértést, mely a lehető legjobb és legnyugalmasabb állapotnak alapja és létfeltétele.

4. Ő felsége a magyar király által vezetésre bízott Alsófehérmegyében követel meg — nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül — mindenkitől és minden körülmények között a magyar király, a magyar állam, a magyar alkotmány iránt a tántoríthatatlan hűséget és a teljes odaadást.

Kívánom, hogy Alsófehérmegye főispánja báró Kemény Kálmán éljen soká és boldogul!

Hosszas eljénzés követte ezt. — Érdekes volt Moldován kanonok köszöntője az egyetértésre. Nesselfeld tordai tanácsos a főispánt, Zeyk D. a Bethlen-főtanodáért, Hegedüs János a főispán ur kedves nejeért, Pogány Károly a 4 város jólétéért, főispán ő mlga összes vendégeiért, Sebestyén Sándor dr. Dárday Sándort, Szilágyi Gyula Zeyk Daniéleért, dr. Bartók György Pogány Károlyért, Veszely Károly Lukács Lászlóért, Zeyk Gábor br. Kemény Endréért köszöntöttek. Gróf Bethlen Sándor Juchó bányatanácsost, id. Gáspár Joksmann kir. törvényszéki elnököt s a bírói kart. Pünköszt kir. mérnök br. Kemény Gejzát, Török Bertalan a tordai küldöttséget éltette. Köztetszést keltett Moldován Gergely kir. tanfelügyelő elmés köszöntője és Kerekes Samu távirata, mely következőleg hangzott:

Nemes vármegyédnek főispáni székén Viseld méltóságod hosszú időn békén, Kövesd erényekben elődödet Zeyket, Kit hű vármegyéje sohasem felejtethet. Légy hazafiságban miként neved: Kemény, Teljesedjék be a hozzád fűzött remény; Jellem szilárságod végjátára állván, Tündökölj pályádon báró Kemény Kálmán. Vármegyéd szívébe véd be neved mélyen, Tettek kiáltás hogy: a főispán éljen!

A késő délutánba benyult ebédről vidám kedéllyel oszlott szét a nagy vendégsereg.

Az alsófehérmegyei közművelődési egylet alakulása

— június hó 8-án. —

A főispáni székfoglalás napját más tekintetben is érdekessé tette azon szép számú gyülekezet, mely Zeyk József buzgó nagybirtokosunk felhívására összegyűlt, hogy megalakítsa a magyar közművelődési egylet alsófehérmegyei választmányát.

Zeyk József elfoglalván az elnöki széket, lelkes szavakkal jelző azon helyes és békés irányt, melyben különösen megyénkben a magyarság anyagi és erkölcsi gyarapodása érdekében haladni kell. Felhívta a megjelenteket az aláírások eszközésére s felolvastatá azok neveit, kik már aláírtak. — Rövid idő alatt 21 alapító és 121 rendes tag neve jelentetett be s így a kezdet meglévén, a részletesebb mozgalom és alakulás érdekében egy szabályrendeleti javaslat terjesztetett elő, mely városonként és vidékenként való szervezkedést javasol. Ez elfogadtatván, egy végrehajtó bizottság alakítása ajánlatott, mi közbe-

lyessel találkozva János és Zeyk Gábor tárnokul Kovács Sándor bizottsági tagokul a Sándor, dr. Boér János István Grün Ödön, Kovács Gyula dr. Magyarai Károly József, Tókos Sándor

A gyűlés ezü

lekedés között el

A végrehajtó vétével gyűlést tartó közlésére egyes buz felkérve a taggyűjtő eszközölni fogják. Gábor elnöktele nyol és rendes tag, kik osztra. a taggyűjtő alakulására július 15 fias buzgalommal f gyűjteni.

L

Midőn község kedvelők társulata áltottunk feljé:

„Mut Erős Az e És a

Műkedvelőink rekvéstik komolysá teletek adóját. De nem adoznánk els szonyrak és Gáb kik képzettségük. juk által a fiataliság érdekeit minden is „facta, non verba” dig jelen van; tan gedí másnak. Győ lányok tömegéből garde-dame-t; az ur ezermester s ez ad ungvem factus sek, legújabban ol festett a „Sárga e kanocsos fogasaival, jával mindenkit n mindkettőjüket! F hálás érzelmeiben, alakja iránt minde

Nyári szinke hónapokra terjedhe jó madár, vagy a „Saint Tropiczi urn sikerült előadásban „Sárga csikó”-ját messze kiemelkedet csint, izlést, művés gyujtottak, hogy e primadonnájával is ben nem csak Er kedves alak minde Mit a tavaly mond képző intézet egy leg egy kitünő ge Osizsér Árpád (Ba repüket lélektani is ták meg s a lelki kitással tünített pében) ügyesen m fogással rendelkezil Maros Ujvárt szül

A mió A sziv Megöl Fáj a

Daume Károly (G adta. Benne sok j Liemann Pepi (Bá terffy Matild (Pa münkkel láthatjuk darab hatását. — (Bakj szolgagyere golódott. Boér Ján színészünket látni. sel játszik. Lőrinc tyárok voltak. Vinc (vak koldus) hét or sem maszkirozhatt

1886

Endre humo-
dr. Dárday S.
k József pedig
t, ezen kitűnő
dig a honvéd-
györgyöt, a mai
spánt és atyát
idéke nevében
urat. Dr. Ko-
egyletnek me-
ket, Váro Fe-
h. clerust, id.
Kemény Gejza
midőn báró
etkező toaszt

szól fiahoz,
főispánja üd-
mint a szom-
főispánját.
Gyermekko-
nalmányaimat
n. később fe-
Szász Károly
gye értelmisé-
em azon poli-
tem és fogok
fiu az apa
seid haladtak,
d annyi áldo-
ások iránt el-
szteletreméltó
en fenn fogod
a azon szép és
nyugalmasabb
tésedre bizott
isegre és val-
s minden kö-
allam, a ma-
éget és a tel-
nja báró Ke-
kes volt Mol-
Nesselfeld tor-
-főtanodáért,
Pogány Ká-
zes vendégei-
Szilágyi Gyula
Károlyért. Ve-
br. Kemény
or Juchó bá-
rvényszéki el-
br. Kemény
élteté. Köz-
lgyűlés elmés
következőleg

nyeny,
;
mán.
nyen,
ám kedéllyel
si egylet
kintetben is
mely Zeyk
gyűlt, hogy
alsóféhérmé-
t, lelkes sza-
élyben külö-
erkölcsi gya-
negjelenteket
neveit, kik
s 121 rendes
évén, a rész-
szabályren-
nként és vi-
fogadtatván,
mi közhe-

lyessel találkozn. elnökül Zeyk József, alelnökül Csató János és Zeyk Gábor, jegyzőül ifj. Gáspár János, pénztárnokul Kovács Sándor, ellenőrül dr. Bartók György, — bizottsági tagokul az alapító tagokon kívül: gróf Bethlen Sándor, dr. Boér Jenő, dr. Boez József, Csató Ferencz, Finna István, Grün A. Samu, Hegedüs János, dr. Kovács Ödön, Kovács Gyula, Köblös Miklós, b. Kemény Endre, dr. Magyarai Károly, Sándor János, Szász József, Teleky József, Tókos Sándor, Tóth Miklós.

A gyűlés ezután a legszebb reményekre jogosító lelkesedés között eloszlott.

A végrehajtó bizottság f. hó 13-án számos tag részvételével gyűlést tartott. a vidéki körök szervezésének eszközésére egyes buzgó férfiakat felkért, kik azután többeket felkérve a taggyűlést s vidékenként a fiókkörök alakulását eszközölni fogják. A Nagy-Enyed vidéki körre nézve Zeyk Gábor elnöklété nyomban összegyűlt a járásbeli több alapító és rendes tag, kik maguk között a járást közösenként felosztva, a taggyűjtő iverket kiosztották s a fiókkör végleges alakulására július hó 26-át tűzték ki, addig mindenik hazfiás buzgalommal fog igyekezni mennél számosabb tagot gyűjteni.

LEVELEZÉS.

Maros-Ujvár, 1885. június 10.

Midőn községünkben az annyira népszerűvé lett műkedvelők társulata megalakult, Bajzának ama szavaival kiáltottunk feléje:

„Mutasd meg, mit vívhat ki
Erős szívláng alatt
Az elszántság hatalma
És a szent akarat.”

Műkedvelőink csakugyan megmutatták nemcsak törekvésük komolyságát s kivívták az elismerésnek, a tiszteletnek adóját. De hálátlanok lennénk, ha elismerésünkkel nem adoznánk első sorban öv. Csiszér Istvánné uraszonynak és Gábor Károly bányahiv. szertárnok urnak, kik képzettségük, gazdag tapasztalatuk és teljes jóakarattal által a fiatalokat vezetik, lelkesítik, szóval színházunk érdekeit minden irányban emelik. — Az ök érdemeiről „facta, non verba“ beszélnek. Csiszérné a próbákban mindig jelen van; tanít, oktát, vezet s a sugóhelyet sem engedni másnak. Gyönyörű kép az, mikor a fiatal műkedvelő lányok tömegéből kiemelkedni látjuk e tiszteletreméltó garde-dame-t; az anyát a gyermekek között... Géber ur ezermester s ezerféle irányba hat. Elmondhatjuk róla ad unquam factus homo... Hogy egyebet ne említsék, legújabbban oly jellemzően szép parasztszoba színlafat festett a „Sárga esikő“ előadásához, mely czintányéros, kancos fogaival, piros tulipános ládjával, kakukos órájával mindenkit méltán meglepett. — Áldja meg isten mindkettőjüket! Fáradozásaikért leljenek jutalmat azon hálás érzelmeiben, melyekkel községünk ezen két tisztes alakja iránt mindenkor viseltetünk.

Nyári szinkörünk lévén, a saison is csak a nyári hónapokra terjedhet. Az idén már színrekerültek: „Egy jó madár, vagy a hivatalos vendég“ Szigeti Józseftől; a „Saint Tropézi urnó, vagy a méregkeverő“ czimű dráma sikerült előadásban. Legújabbban, f. hó 6-án Csepregi F. „Sárga esikő“-ját adták elragadó hatással. E darabban messze kiemelkedett Vlád Gizella (Erzsi). Játékában annyi csint, izlést, művészi conceptiót találtunk, dalai annyira gyűjtöttek, hogy egy nagyszabású rendes színésztársulat primadonnájával is a versenyt előnyösen kiállja. Szerepében nem csak Erzsi tetteit láttuk, de színpadra vitte e kedves alak minden érzelmeit, szándékait, indulatait is. Mit a tavaly mondottunk, azt mondjuk ma is: a színész-képző intézet egy jeles növendéket, színművészetünk esetleg egy kitűnő geniet nyerhetne kedves Gizellánkban. — Csiszér Árpád (Bakaj A.), Derzi Jenő (Csorba M.) szerepüket lélektani ismerettel, komoly tanulmánynyal oldották meg s a lelkiismeret különféle situatioit művészi alakitással tüntették fel. Pap Laci barátunk (Laci szerepében) ügyesen megálta helyét. Jó hanggal és kellő fel-fogással rendelkezik. Általános tetszést aratott, midőn ama Maros Ujvárt született dalra gyűjtött:

A mióta megláttalak tégedet,
A szívemben hordozom a képedet.
Mögöl engem a szerelem s búbanát,
Fáj a szívem, sir a lelkem utánad...

Daume Károly (Gelecséri) szélesapós szerepét kitűnően adta. Benne sok jó erő van. Lőrincz Juliska (Csorbáné), Liemann Pepi (Böske), Lőrincz Ilona (Kecskésiné), Péterffy Matild (Panna) alakjaikat a népelet zajában szemünkkel láthatjuk. Fesztelen játéku szép emelte a darab hatását. — Ugyanezt mondhatjuk Vincze Jankáról (Bakaj szolgálgyereke), ki jóízűen és otthonossággal forgolódott. Boér Jánosban (Iczji) megszoktuk egyik régi jó színészünket látni. Brádi L. (Peti, Gelecséri fia) törekvés-sel játszik. Lőrincz Géza, Szilágyi Péter talpraesett betyárok voltak. Vincze János (sánta koldus), Simon Mendel (vak koldus) hét országos vásáron tett tanulmányozás után sem maszkirozhattak volna két olyan koldus alakot, mi-

lyeneket bennök láttunk. Kicsiny, de kitűnően adott szerepük elismeréssel találkozott. Pásztor Gyula, Pap Márton (ezigány muzikusok) öltözötük, tempóik s kedélyességük által élénk hangulatot csináltak és sokszoros tapsokat arattak.

Az egész darab előadása élénk, gördülékeny és egybevágó volt. Egyes szereplőknek a helyi viszonyokhoz és személyekhez alkalmazott, sikerült improvisatioi nem kevés derűtséget okoztak. — Szóval mindnyájan élénkek, vigak, kedvesek, bohókodók, esőkolnivalók voltak. — A szépszámu közönség elismerését zajos tapsokban, virágcsokrok dobásában fejezte ki. Ugy értesültünk, hogy e hó 13-án közkívánatra újból a „Sárga esikő“-t adják. Számíthatnak telt padokra.

Mint rendesen, úgy most is vig táncmulatság fejezte be az előadást. Gyűjtött a zene, égett a talp, hevült a kebel, pezsgett a jókedv... csak egy szomorkodott és Zandírhám.

CSARNOK.

Naplómból.*)

— Kirándulás Kopenhágába. — (Folytatás)

Kopenhága egészében véve épen nem sorozható a fényes fővárosok közé, de azért a két oldalról környező kikötő és egyrészenek sajátos odon építésze által nem jelentéktelen benyomást tesz az idegenre. — Különösen feltűnik ez, ha a magas tornyok valamelyikéből tekint szét az ember. A város egyrésze egészen új és a csinos modern építészettel tükrözi vissza; másrésze egészen odon, melyben ismét kétféle csoportozat tűnik fel: egyik emeletes, magas fedélzetű házakból, kivétel nélkül öblös cserép fedéllel, a másik csak földszinti törpe házak, melyek mindenike egy hosszú utcát képez. És ez a legsajátosabb épen. Oly hosszú utcák vannak, hogy alig látja be az ember és az egészet egyetlen ház képezi, melyen végig a legpontosabb egyformasággal vannak az ablakok és az ajtók elhelyezve. És a mi legkülönösebb, e három-féle épületoportozat oly pontosan elkölönítve tűnik fel, hogy egyetlen más külsejű épület sem zavarja meg egyikben is az egyformaságot. — Aztán szép látványt nyújt a különben is igen kényelmes sétahely, mely a tengerpart mellett ivalakban keríti egyik oldalról a várost. Itt hallgatok mi is reggelenkiut „tenger morogását, tenger habja felett futó szél zúgását.”

Egyes nevezetességeit Kopenhágának nem akarom mind felsorolni, mert bizony azokból igen hosszú és csak olvasni kissé tán unalmas sorozat telnék ki, hanem csak azokról emlékezem meg, melyek különösebb benyomást gyakoroltak reám. Ilyen pedig legelső sorban a sok szép templom közt legszebb „Frue-kerke“ (nők temploma). Ne tessék azonban azt hinni, hogy e templomban csak a szebbik nem dicsérheti az Urat, mert hisz akkor én sem tekinthetem volna meg ingyen — azaz istentisztelet alkalmával (mert máskor pénzért mutogatják) istennek e felséges házat. Dánia birodalmi temploma ez, mely egyszerű nagyszerűségével a világ egyik legnevezetesebb temploma. Homlokzatán magas torony emelkedik, melynek magas erkélyéről gyönyörködünk mi is a felséges kilátásban Kopenhágára, vidékére és a messze elterülő tengerre. A bejáratnál kétfelől az ó-szövetség két legnagyobb alakjának — jobbról Mózesnek a törvény-táblával, balról Dávid királynak — művészi szobrai állanak. Az oszlopokon nyugvó előcsarnok tetőzetén egy gyönyörű, kisebb márvány csoportozat-szobor Keresztelő Jánost tanítványai között, és a bejárat felett levő művészi dombormű az idévítő bevonulását Jeruzsálembe, tünteti fel. A templom belseje ismét egyszerűsége által ragadja meg a belépőt. Nyílt oszlopos bazilika, három oldalról csinos rácsosozatu karzattal és keresztül hajló ives boltozattal. Az oldalkarzatokat 6—6 oszlop tartja, melyek a karzat magasságáig emelkednek, hol minden czírfaság nélküli csinos oszlopfeljekre nehezül a mélyedésekkel kockázott boltozat. Világhírűvé e templomat a nagyszerű szoborművek teszik. A bejáratnál átellenben levő végében a templomnak ivalaku mélyedésben áll, mint oltárnú, az idévítő szobra áldásra emelt kezekkel, néhány lépéssel előtte egy csodaszépségű tárdeplő angyal, egy kagylót tartván, mint keresztelő edényt. A két oldalon a karzatokat tartó oszlopok előtt a 12 apostol, mindenik a hagyomány által felruházott egyéniség hű kinyomatával. — A szöszék a templom bal oldalán ott van elhelyezve, hol a szobor-sorozat megszűnik és épen szemben van a jobboldali karzaton az uralkodó-ház díszes helye. — Hogy csak közel is híven képzelhető leírás adhatnék a magasatos benyomásmásról, melyet e röviden vázolt tagokból oly felséges összhangban összeállított tökély tesz az emberre, azzal nem hízlelgek magamnak.

(Vége köv.)

* Kérünk még, ha az idő engedi, néhány vonást Berlinről és vidékéről. Szerk.

VEGYES HIREK.

— A közművelődési egylet tagjai lettek lapunk ívén: Baresay Gábor alapító tag 100 frttal. Bendes tagok Latinovich Mihály, Müller Mihály, br. Splényi Henrich, Molnár Sámuel, Baranyai László, ifj. dr. Nagy Albert, Zalányi Farkas, Mendel Manó, Damó Vilmos, Ajtay János, Kiss Károly, Sebessy Zsigmond 10—10 frttal, dr. Boér Jenő 50 frttal, Ebergényi Mózes 25 frttal, Veszely Károly Lukátsfy Viktor, Veres Miklós, Bodola Imre, Nagy Sándor, Szöcs Ferencz Telegdi János 6 évre 2—2 frttal. Az aláírási összeg tesz 8 alapító tag után 900 frt, 32 rendes tag után 391 frtot, összesen 1291 frtot.

— Mikor tartuk meg a Magyar Közművelődési Egylet közgyűlését? A „közművelődési egylet“ kolozsvári központi bizottsága élénk buzgalommal működik a közgyűlés megtartása érdekében, mígvegre egy 100-as bizottságot nevezett ki. Ehez van egy szavunk és indítványunk. A közgyűlés határidejét tűzze ki folyó évi Szent István napjára! Legyen e nemzeti ünnepegy valóban nemzeti, nagyszerű hatással bíró ténnyel a közművelődési egylet végleges szervezésével egybekötve és emlékezetessé téve! Addig a gazda elvégzi munkája legnagyobb terhét: a kiállítás látogató és a fürdő közönség nevezetes része visszatért már. A vidéki egyletek tömegesen szervezkedve lesznek s imponans megjelenésükkel nemcsak az egyesek, hanem az egész országrész, sőt a Királyhágóntúli részek közszellemét fogna felmutatni, holott most a legtöbb vidék csak a kezdet legelején áll, már pedig e szervezkedésnek időt kell engedni, mert ha előbb tartatnék meg a közgyűlés, a központi szervezkedés, melybe mi is be akarunk folyni, jóformán nélkülünk történnék meg. Alsóféhé-, Hunyadmegyékben most foly az általános alakulás nagy munkája, már pedig ezen megyék viszonyai kétségtelenül első sorban érdemlik meg a figyelmet. s ha áldozatot hozunk s viszont áldozatot remélünk, ennek felhasználása tekintetében való befolyásra kérünk alkalmat engedni s módot nyújtani személyes részvételünk lehetőségéig által.

— Talált kincs. Egy oly gazdag kincsleletnek volt színhelye a nagyenyedi róm. kath. egyházközség kántori lakának kertje, melynek néhány darabja művészeti tekintetben is ritkítja párját. Valószínűleg egy gazdag lőszerszám alkatrészeit képezi több nagy kerek ezüst lemez, domboru részeim szép vert munkával, az egyik közepén Sz. György lovag ismert képével, részben drága kövekkel díszítve. Van továbbá két darab félgörbe fejszoritó szintén ezüsből, szép domborművel, egy hosszú ezüstlánc, több apró darab tárgy, egy nagy ezüst félhold, 2 felén „1560“ évszámmal. Ezek a lánczot kivéve, mind aranyozva s nagyrészen zöld patinával befutva, de meglehetősen állapotban vannak. Van továbbá több olvasztott ezüstdarab, egy tekercs ezüst sodrony s egy nagy csomó váltópénz, lengyel garasok, denérok 1519—1598. évekből valók. A szép lelettel azonban porul jártak a találok, 2 oláh napszámok, kik a kertet ásták, s az adóhivatali szolgál, ki segédkezni kívánt a tárgyak elárulásában. A törvény ugyanis azt tartja, hogy a kincsleletek bejelentendők avégből, hogy a nevezetesebb tárgyak ne vesszenek el, mint eddig, vagy ne kerüljenek idegen muzeumokba. Ezeket tisztességes áron váltják meg a találotól s így sokszor több jutalmat nyerhet, mintha potom áron eladja a zsidó korcsmárosnak vagy nyereszedő kufárnak. — A találok bizony nem jelentették be a leletet s midőn a rendőrség erre figyelmeztette lett, a nyomozást vívó esendőőket hol a f-orbói erdőbe, hol más helyre vitték. — mire azután, mint gyanusok, az enyedi járásbíróshoz kísértettek, hol több napi valátásra mondták csak meg az igazat. A büntető törvény szigoru büntetést szab az ily eltúlkolásért, az úgy azonban még nincs lebonyolítva. — Méltó volna, hogy az erdélyi muzeumnak jusson ez érdekes lelet.

— Az iparos ifjuság folyó hó 21-ikére tervezett zártkörü junia listát ma, vasárnap fogja megtartani a sétaterén. Kezdetét tarackklóvések jelzik. Kedvezőtlen idő esetén a következő vasárnapra halasztatik. — A közönség szíves pártolásába ajánljuk ezen mulatságot, melynek jövedelme az „iparos ifjusági dalkör“ alapjáa van szánya.

— Sepsimartonosi Gyűjtő Károly ellentenger-nagy, a király kamarása e hó 7-dikén Grácban 82 éves korában meghalt. Ő volt az első magyar, ki a haditengerészetnél ily magas rangra vitte föl, jöllehet szolgálata azon korszakba esett, midőn a magyar rompolgárság és a reformata valláshoz tartozás a magasabb állomások elnyerésénél nagyon is nehezítő körülmény volt. Az ötvenes években révtengernagy volt Velenczében s parancsnoka az ottani hadi arzenálnak, mely alatta érte el működése fénypontját a „Schwarzenberg“ nevű fregatt építésével. Hadi tengerészetünkben általában korszakot képez szolgálata. Miksa császár is, ki a tengerészet feje volt, sok tekintetben hasznát vette a tapasztalt férfiú tanácsainak. A kiváló képességű és mindig hű hazafi anyanyelvét, daczára annak, hogy 12 éves korától fogva 70 éven át mindig távol volt hazájától, nem felelte el. — Megyénkben Maros-Portusnu született, hol atyja az erdélyi sóbányászat igazgatója volt. Pályáját mint 12 éves gyermek a kloster-

neburgi hidász-intézetben kezdte, hol már akkor feltűnt s tehetségénél és hajlamánál fogva Velenczébe a hadi tengerészethez tételt át. A 48-diki forradalom Konstantinápolyban érte, mint hajóparancsnokot. Innen Triesztbe rendeltetett, mely utját a szárazon kellett megtennie s így hazáján utazott keresztül. Ekkor volt utolszor otthonában. Gyászravatalát özvegye Posch Fulvina, négy fia és egy leánya állja körül. Testvérei közül csak Gyujtó Lajos nyug. min. osztálytanácsos él Kolozsváron.

— **Nyilvános számadás.** A Bethlen-főtanoda vonós zenekara által folyó 1885. évi június hó 6-án rendezett hangversenyen bejött jegyekből 149 frt 40 kr. Felülfizetni sziveskedtek Bartha Zsigmond s. tanár 60 kr, Hudelisz Máttyás 1 frt, K. K. 20 krt, Polgári Károly 1 frt, Vágó Ferencz 1 frt, Varó Ferencz tanár 1 frt. Összesen 5 frt 40 kr. Fogadják a szives adakozók öszinte köszönetüket. Az összes bevétel tehát teszen 154 frt 90 kr. Kiadás volt 69 frt 30 kr. mit levonva a bevételből, marad tiszta jövedelem 85 forint 50 krajczár. Mely összeg a helybeli kiegészítő takarékpénztárba lett a meglévő alapítókéhoz esatolva. Nem mulaszthatjuk el, hogy e helyen is ne mondjunk forró köszönetet azon közreműködő tagoknak, kik semmi fáradságot sem kímélve lankadatlan buzgalommal igyekeztek, hogy a hangverseny jó sikerét biztosítsák. Végre a helybeli és vidéki közönségnek is elismeréssel adozunk azon tömeges pártfogásért, melylyel az anyagi sikert előmozdítá. Kelt Nagy-Enyed, 1885. június 9. A rendezőség.

— **Pályázat.** Alsófehérmegye területén több ideiglenes 2 frt és 2 frt 50 kr napi díjjal járó községi adó-végrehajtói állomásokra pályázni kívánók, miszerint előéletükről, eddigi alkalmazásukról, erkölcsi magaviseletükről és az adóvégrehajtói teendőikbeni jártasságukról tanuszkodó okmányokkal felszerelt és kellő bélyeggel ellátott kérvényüket folyó évi június hó 20-ig ezen kir. adófelügyelőnél nyújtsák be. Nagy-Enyed, 1885. évi június hó 1-én. Pettkó Géza, m. kir. adófelügyelő.

— **Piaczi árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1885. június hó 11-ről. Egy hectoliter tisztabuza 5 frt 50 kr, rozs 4 frt 50 kr, elegy buza 5 frt 50 kr, törökbuza 4 frt 60 kr, zab 2 frt 75 kr. Egy kilo marhahús 44 kr, sertésbús 40 kr, borjúhús 36 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Az erdélyi veres bor és az erdélyi körte.

Nagy tekintélyek nyilatkozatai, azon hatásnál fogva, melyet a legintelligensebb hallgatóságra is, a nyilvánított igazságok megragadó ereje gyakorol, irányt adók szoktak lenni a köztörekvésekre. Ily nyilatkozattal állunk szemben az erdélyi gazdasági egylet közgyűlésén, közlekedési miniszter br. Kemény Gábor ó nagyméltósága által tartott elnöki megnyitó beszédében.

A jeles elnöki megnyitó beszédnek a földművelés- ipar- és kereskedelem irány vételére vonatkozó fejtegetéseit egészen helyeseknek ösmerve el és magáévá téve, gazdatársam érdekében nem tehetem, hogy az általános áttekintés nagyszabású mérvei közé becsuszott egy tévedés, és egy mulasztásra fel ne hívjam gazdatársaim figyelmét, ne hogy az egészen jeles és nagy igazságokat tartalmazó beszéd varázsától elragadva, ezekre nézve félrevezetessenek. E sorok írója hosszú időn át szenvedélyből, de haszon kedvéért is, a borászattal, pomológiaiával foglalkozott; erdélyi borászata, gyümölcstermelése viszonyait alaposan tanulmányozta, gyakorlatból ösméri. És határozottan azon nézetben van az elnöki beszéddel szemben, hogy a Királyhágónin, a veres bor helyes termelése előnyben van fehér bor termelése felett, és a körte termelés megfelelő melegebb fekvésekben, az alma termelésnél is jutalmazóbb.

Midőn nagy tekintéllyel szemben, bár csak részletekre nézve is, ellenkező nézetnek adok kifejezést, kötelességemnek tartom alaposan indokolni véleményemet. Elősmérem, hogy Erdély fehér borai nagyon kitűnőek, de jelesebb fehér faj szőlők közül az egy riezlingen kívül alig van, mely kielégítően teremne.

A kitűnő bort adó leányka holdankint átlagban nem hoz többet 3-4 hectoliternél, ugyanezen mérvben terem a szintén jeles piros Tramini. A jeles Som 10 évből alig éri el tökélyét 4 évben, hozva évenként 6-7 hectoliter.

A kövér szőlő termése, mely szintén jeles bort ad, minden második évben kihasad és részben elpusztul. Ugyanezen veszedelme van a Croquant musquée-nek. Az alexandriai muskatály jobban terem ugyan, de szintén ritkán fejlődik tökélyre. A fehér bor-szőlők királya a Sauvignon és Semillion is, alig ad átlag 7 hectoliternél nagyobb termést. S maga a jeles Riesling is, mely 10-12 hectoliter termem, ha nem esombordi, tófalvi, vagy megközelítő kedvező fekvésben termett, igen gyakran vevő és fogyasztó nélkül marad tulszagos gyenge minőségével. Az olasz riesling pedig bő termést és gyengébb bortermő vidékeken is, szeszest bort ad ugyan, de finomság és zamatra nézve az előző 9 fajjal nem versenyezhet.

Mind ezen bajok, a majdnem minden évben egyenlő minőségben és mennyiségben 9-10 hectoliter termő Carbonettekkel, melyek Erdély legzordabb szőlőtermő vi-

dőkein kívül, legtöbb helyt jól fejlődnek, zamatos kitűnő veres bort adnak, ninesenek meg és nincs meg vele azon, különben legtöbb veres bor-szőlőt sújtó baj, hogy deréktől érve, igen elveszti festanyagát és szintelen lesz bora. Es hogy ezen állításom nem légből kapott, saját két évi tapasztalatomból meritettem. 1883. és 1884-ben gyenge évek lévén, Carbonetteimet, nem az első dér után október közepén, hanem november 6-7-én szürettem le, áldozva a szinből a minőségért. Tettem ezt, felháborítva az országos pince, főpince mesterének, azon kísérlet után tett állítása által, hogy első dér után szedett forraló kamarában szabályszerűleg forralt 1878-diki Carbonet borom, még egy annyi fehér bor hozzá töltése után is kellő szinzel bírt volna. És Carbonettem, fentebbi két évről sokáig zöld és rendszeren bő levélzetétől november 7-én jó derektól érten szüretelve, igaz hogy hójáról forrásának nem csillapulása, hanem majdnem megszűnésekor lehuzva, ezen gyenge két évben is jó és kellő szines lett. Tehát Erdélyben a legtöbb helyen ajánlatos a Carbonetett kellő gondnal és szakértelemmel termelni; mert jeles veres borára mindig van vevő, biztosan és eléggé terem; mert igen jól fizetik ha jól készült; jutalmazóbb veres bort termelni, mint fehéret.

A körte termelés védelmére is elő kell adnom indokaimat. A körte igaz, kissébb térre szorul, mint az alma, mert Erdély zordabb vidékein, a finomabb körtefajok, nem teremnek jól, de hol tűrhető bor terem, a finom körte is jól tenyészik. És ha a tenyészendő fajok jól választatnak meg, olyanok tenyésztetnek, melyek egyenletesen, bőven, nagy, szép és jó gyümölcsöt hoznak, melyek hosszabb időn át érnek és a szállítást jól állják, a gyümölcsök kellő időben szedettek, jól megválasztatnak és jól csomagoltatnak, mindig találnak az almanál biztosabban két, sőt három akkora árval vevőre. Mert erdélyi körteink zamatra szintén igen határozottan verik hazánk legtöbb vidékeinek termését. Ezt is tapasztalás után állítom. Van nekem egy fám, mely három év alatt 105 frtot, tehát átlagba évenként 35 forintot jövedelmezett, s azonkívül mindig magamnak is maradt jó körteiből 100-200 db, 100 még fiatal termő

körtefa jövedelmezett már nekem 500 frtot, s mellette magam s nagy családom is dúskálodott gyümölcsben, pedig nem elhivatászerűleg, inkább csak kedvtelés és kísérletből foglalkoztam mellékesen ezen gazdasági ággal. Szakszerűleg nagyobb gondnal kezelve tehát okvetlen nagyon jutalmazónak, az alma termelésnél jutalmazóbbnak kell a helyes körte termelésnek lenni.

(Erd. Gazda.)

Zeyk József.

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

Sz. 219-1885.
tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlést tétetik, hogy tiszti ügyész Müller Mihály által képviselt kir. kincstár végrehajtató 145 frt 82 kr tőke, ennek 6% kamata 13 frt 90 kr és 16 frt 55 kr eddigi költség követelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedő Papp Manuillának a gambiazi 52 számú tjkvben A 1. és 3. rsz. 305 frt 68 krra becsült fekvőre mint fő, és özv. Papp Manuilláné szül. Czinke Maria és Kosztán Szimon, Anaszé és Szija kiskorúknak a gambiazi 110 sz. tjkvben A+ 1-12. rsz. alatt 387 forint 42 krra becsült ingatlanok mint mellékjelölés, emellett kiküldési árban Gambuz község előjárósági helyiségében 1885. évi június hó 24-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kiküldési áról is eladotnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiküldési ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t. cz. 42. §. jeltett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételért pedig vásárló az árverés jögejére jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különb az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Gambuz község előjáróságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.
Nagy-Enyed, 1885. márcz. 6-án.

Arlejtési hirdetmény.

Alsó-Fehérmegye kórházi bizottsága folyó évi május havában tartott ülésében a Nagy-Enyeden létező megyei kórháznál:

- 1.) Az utca felőli kerítés kijavítását és új kapuk helyreállítását 503 frt 99 kr.
- 2.) Az udvaron levő megromlott kövezet kijavítását 72 frt 91 kr.
- 3.) A bejárat melletti melléképület kijavítását és mosókonyha létesítését 473 frt 01 kr.
- 4.) A főépületen szükséges javításokat és egyéb helyreállításokat 358 frt 86 kr.

tehát az összes munkát 1408 frt 77 kr

építési költséggel engedélyezvén, a jeltett munkáknak vállalati uton leendő biztosítása végett az 1885-ik évi július hó 1-én délelőtt 10 órára az alsófehérmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig az alóli hivatalhoz annyiaval inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezett írásbeli ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műveletek és részletes feltételek a nevezett m. kir. építészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban megtekinthetők.

Alsó-Fehérmegye államépítészeti hivatalától.

Nagy-Enyed, 1885. június 10-én.

Van szerencsénk a nagyérdemű városi és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy

esetleges halálesetek alkalmára

GYULA-FEHÉRVÁRT, A PIACZ-SORON

TEMETKEZÉSI INTÉZETET

Főtörekvésünk odajáruland, hogy a lehető legjutányosabb ár, pontos és gyors szolgálat által a nagyérdemű közönség teljes megelégedését kiérdemeljük.
Gyula-Fehérvárt, 1885. május hóban.

DUDUCZ PÉTER és TÁRSA,

temetkezési intézet tulajdonosok.

Szerkesztő
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATAL

Kiadóhivatal
Wokál János költő
az előfizetőknek
bérmentesen
Kéziratok nem

Az alsófe

(B.) Az el

történné, a va
veszi kezdetét
nettel adozunk
ezelőtt, saját k
mad indítottak
ben s ezáltal f
hogy teljes er
a tettek mezejé

A megyei
vidékre felhívás
feladata az egy
terjesztése mell
szerezni.

Ők hívják
ják a járást k
denként; minde
nek fel, vagy é
férfiakból, nék
teleket rendezn
gyűjtöttek ösze
beiratkozott tag
kitják a szabá
választmányt,
nézve a volna
hetőleg egyszer
dijaikat, s hogy
legkésőbb foly
ugyanis annál
kájához, menn
ámde hogy ezel
vett azon gazd
is időt kell eng
delkeznek mag

Hogy a r
alkalmat meg
pítésára, az te
között lehetőség
Ámde ne
képezi feladatát

T

(Ajánlv

Készleges munk
Telt el napom
Mielőtt fejemet
Lenyugtatom,
Szívemből egy i
Röppen fel az é
Neked is, nekem
Boldogságot két

A hét

- Ang

Az ami e
ségében megtar
finom és komol
volt, melynek h
rubb formaiság
az nyilvánult, o
hallgatag hajlon
üdvözlés.

Amint kis
a szokásos form
rás kopogtatott
- Ki az